

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **A. N.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy II KO 62/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

postanowił

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda
Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II KO 62/24.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, orzekając jednoosobowo w składzie: Prezes SN Zbigniew Kapiński, postanowieniem z dnia 7 marca 2024 r., II KK 455/23, oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację obrońcy skazanego A. N. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2023 r., II AKa 206/19, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 23 stycznia 2019 r., XVIII K 191/15.

Pismem z dnia 14 maja 2024 r. obrońca skazanego przedłożył „wniosek sygnalizacyjny w przedmiocie wznowienia postępowania kasacyjnego” wskazując, że postępowanie to powinno zostać wznowione na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sprawa w przedmiocie wznowienia postępowania kasacyjnego została zarejestrowana pod sygn. akt II KO 62/24 i przydzielona do rozpoznania SSN Ryszardowi Witkowskiemu.

Pismem z dnia 22 maja 2014 r. obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II KO 62/24. Obrońca podniósł, że istnieje okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego. Wskazał, że podstawą do wznowienia postępowania i powodem wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej jest orzekanie przez Sąd Najwyższy, w składzie którego zasiadał sędzia powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS), gdy tymczasem sędziego mającego orzekać w kwestii sygnalizacji obrońcy dotyczą te same okoliczności, które odnoszą się do sędziego rozpoznającego kasację, co stanowiłoby naruszenie zakazu *nemo iudex in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie i doprowadził do wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II KO 62/24.

Podstawowym powodem przemawiającym za takim rozstrzygnięciem jest fakt, że okoliczności podniesione w piśmie sygnalizującym potrzebę wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu, dotyczące niezawisłości sędziego i niezależności sądu, powiązane ze sposobem powołania sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy nowelizującej KRS, w tożsamym stopniu odnoszą się zarówno do Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego, zasiadającego w składzie Sądu Najwyższego rozpoznającego kasację, jak również sędziego, który ma rozpoznać sprawę zainicjowaną sygnalizacją obrońcy, czyli SSN Ryszarda Witkowskiego. W takim układzie procesowym zachodzi identyczność sytuacji prawnej sędziego, którego dotyczy okoliczność wskazana jako podstawa wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu, jak i sędziego,

który miałby rozstrzygać o potrzebie wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu.

Dla oceny tego, czy wątpliwości co do bezstronności w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. są zasadne, konsekwentnie w orzecznictwie nakazuje się przeprowadzenie testu przeciętnego obserwatora. Ma on polegać na przyjęciu, że przyczyna podana we wniosku o wyłączenie sędziego jest uzasadniona, jeżeli jest ona w stanie wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego u nieuprzedzonego w jakimkolwiek kierunku przedstawiciela społeczeństwa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08; z dnia 8 lutego 2011 r., V KK 227/10). Rozpoznanie sprawy A. N. przez Sąd Najwyższy w składzie z udziałem SSN Ryszarda Witkowskiego mogłoby wzbudzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności tego Sędziego u postronnego obserwatora, skoro SSN Ryszard Witkowski miałaby rozstrzygać o zasadności sygnalizacji potrzeby wznowienia postępowania z urzędu, której podstawy odnoszą się do niego w takim samym stopniu, jak do Sędziego, którego ta sygnalizacja bezpośrednio dotyczy. Podsumowując, w rozpatrywanej sprawie konieczność wyłączenia od orzekania SSN Ryszarda Witkowskiego nie ulega wątpliwości i wynika w sposób oczywisty z istoty gwarancji bezstronnego orzekania przez sąd i sedna zakazu *nemo iudex in causa sua* (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dni: 27 lipca 2021 r., II KO 36/21; 17 marca 2022 r., II KO 12/22; 22 marca 2022 r., I KO 22/22; 29 marca 2022 r., II KO 27/22; 21 kwietnia 2022 r., II KO 15/22; 9 czerwca 2022 r., II KO 53/22).

Rację ma również obrońca wskazując w końcowej części uzasadnienia wniosku, że przy orzekaniu w przedmiocie wyłączenia sędziego należy także brać pod uwagę czy sąd w konkretnym składzie spełnia standardy sądu bezstronnego, niezawisłego, ustanowionego ustawą, przede wszystkim w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym. Tym samym trzeba stwierdzić, że orzekanie w sprawie z sygnalizacji obrońcy przez Sąd Najwyższy z udziałem SSN Ryszarda Witkowskiego prowadziłoby do zaistnienia uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., albowiem Sąd z jego udziałem byłby sądem nienależycie obsadzonym i nie stanowiłby sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (zob. w tym przedmiocie przede wszystkim: uchwała trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz.

7); uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2002, z. 6, poz. 22); wyrok ETPC z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz p. Polsce*, skarga 43447/19; wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyrok ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21).

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[ms]